

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcov : **1/ I. V.**, **2/ M. V.**, obaja bytom V., zastúpení H., proti žalovanej : **L.**, so sídlom B., zastúpená JUDr. M. M., advokátom v T., **o neplatnosť kúpnej zmluvy, o trovy konania**, vedenej na Okresnom súde Topoľčany pod sp. zn. 5 C 126/2010, o dovolaní žalobcov 1/, 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. januára 2013 sp. zn. 25 Co 10/2013

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Topoľčany samostatným uznesením zo 16. októbra 2012 č. k. 5 C 126/2010-339 zaviazal žalobcov 1/, 2/ spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanej náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania vo výške 1 917,71 € do rúk právneho zástupcu žalovanej JUDr. M. M. do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia.

V odôvodnení prvostupňový súd uviedol, že rozsudok súdu prvého stupňa č. k. 5 C 126/2010-206 zo dňa 21.9.2011 nadobudol právoplatnosť dňa 10.9.2012. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 3 O.s.p. a zaviazal žalobcov 1/, 2/ zaplatiť v spore úspešnej žalovanej náhradu trov prvostupňového konania v sume 1 468,79 €, ktoré bližšie špecifikoval v odôvodnení a náhradu trov odvolacieho konania v sume 448,92 €, ktoré taktiež bližšie v odôvodnení špecifikoval.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcov 1/, 2/ uznesením z 31. januára 2013 č. k. 25 Co 10/2013-362 potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa. Vyslovil, že žalovanej nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd uviedol, že nemožno nepriznať plne úspešnému účastníkovi náhradu trov konania s odvolaním sa na § 150 O.s.p. len na základe všeobecného záveru, hodnotiaceho dopad rozhodovania o určitom druhu nároku. Aj napriek osobným, majetkovým a zárobkovým pomerom žalobcov, t. j. neúspešných účastníkov konania a pohnútke, ktoré ich viedli k uplatneniu práva na súde ani odvolací súd neposúdil tieto okolnosti ako okolnosti hodné osobitného zreteľa, pre ktoré by bolo potrebné výnimočne aplikovať ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p.

Vzhľadom k tomuto stanovisku posudzoval už len jednotlivé trovy konania a ich výšku vrátane odmeny za zastupovanie, lebo zástupcom bol advokát. Súd prvého stupňa podrobne výšku priznaných trov konania rozviedol, špecifikoval (súdne poplatky, odmena a náhrada advokáta za poskytovanie právnych služieb) a odôvodnil. Preto sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého uznesenia a na jeho správne dôvody odkazuje a napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p.

V odvolacom konaní nepriznal žalovanej náhradu trov konania, lebo jej žiadne nevznikli a ani si ich neuplatnila.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobcovia 1/, 2/, ktorého prípustnosť odôvodňovali ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., teda že postupom súdu sa im odňala možnosť konať pred súdom a dôvodnosť ustanovením § 237 písm. f/ O.s.p., ustanovením § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., teda že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci a ustanovením § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., že rozhodnutie trpí tzv. inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Navrhli zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj prvostupňového súdu a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Taktiež navrhli odložiť vykonateľnosť rozhodnutia.

Namietali, že postupom odvolacieho súdu došlo k odňatiu práva na súdnu ochranu a prístup k súdu zo strany žalobcov. Odňatie možnosti konať pred súdom spočíva v tom, že súd sa vôbec nezaoberal opodstatnenosťou trov konania. Súd sa vo svojom odôvodnení obmedzil len na všeobecné a povrchné konštatovanie a citovanie zákonných ustanovení. Uvedeným postupom odňal žalobcom možnosť na účinnú ochranu ich práv, pričom sa ani len nenamáhal overiť pravdivosť tvrdení uvedených v odvolaní, o ktorých mal pochybnosti. Vzhľadom na arbitrárnosť výkladu konajúcich súdov v otázke náhrady trov konania a náhrady trov právneho zastúpenia došlo v materiálnom zmysle k odňatiu práva na prístup k súdu. Extrémna arbitrárnosť výkladu spôsobila, že právo žalobcov na obranu opravným

prostriedkom bolo iba iluzórne a to viedlo k odňatiu prístupu k súdu a porušeniu práva žalobcov podľa čl. 46 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. V poradí druhým dovolacím dôvodom je nesprávne právne posúdenie veci, ktorého sa dopustil súd v otázke nároku na náhrady trov právneho zastúpenia. Napriek tomu, že žalobcovia spoločne uvádzali nielen v podanom odvolaní ale aj samotný žalobca 1/ na pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 16.5.2012, aby súd v prípade neúspechu žalobcov nepriznal žalovanej náhradu trov konania v zmysle § 150 ods. 1 O.s.p., keďže sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa na ich nepriznanie, súd sa vôbec nevysporiadal so skutočnosťami, na ktoré žalobca 1/ upriamil pozornosť súdu ako na dôvody hodné osobitného zreteľa a to najmä na sociálnu, majetkovú a rodinnú situáciu žalobcov. Konajúci súd evidentne pri rozhodovaní o náhrade trov konania odignoroval ich návrh na postup súdu v súlade s ustanovením § 150 O.s.p., nakoľko sa ani v samotnom odôvodnení k nemu vôbec nevyjadril a neuviedol, na základe akých dôvodov návrhu žalobcu 1/ ani sčasti nevyhovel. Pritom je zrejmé, že § 150 O.s.p. má ako lex specialis pri splnení podmienok aplikačnú a výkladovú prioritu pred lex generalis § 142 O.s.p. Inou vadou v konaní okresného a krajského súdu, ktorá má za následok dôvodnosť podaného dovolania je nepreskúmateľnosť napadnutých rozhodnutí pre nedostatočné odôvodnenie oboch rozhodnutí konajúcich súdov. Podľa § 157 ods. 2 O.s.p. má byť odôvodnenie rozhodnutia preskúmateľné. Práve nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí konajúcich súdov založilo arbitrárnosť napadnutých rozhodnutí súdov a ich neadekvátne odôvodnenie nespĺňajúce § 157 ods. 2 O.s.p. a ústavné požiadavky na preskúmateľnosť súdnych rozhodnutí. Napadnuté rozhodnutia sú v celosti nepreskúmateľné a v rozpore s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu SR a aj Ústavného súdu SR.

Žalovaná sa písomne k dovolaniu žalobcov nevyjadrila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorí sú zastúpení v súlade s § 241 ods. 1 O.s.p., skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný a zistil, že tomu tak nie je.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú uvedené v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. V zmysle § 239 ods. 3 O.s.p. ale ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. neplatia (o. i.) vtedy, ak ide o uznesenie o trovách konania. Dovolatelia napadli dovolaním uznesenie, ktorým odvolací súd rozhodol o trovách konania. Takéto uznesenie je v § 239 ods. 3 O.s.p. zaradené medzi uznesenia, v prípade ktorých je prípustnosť dovolania výslovne vylúčená.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež § 242 ods. 1 druhá veta O.s.p. dovolací súd skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Žalobcovia procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a existencia týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolatelia namietajú, že im bola odňatá možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je taký nesprávny (procesné ustanovenia porušujúci) postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Z obsahu dovolania žalobcov je zrejmé, že prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. vyvodzujú z toho, že nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí konajúcich súdov založilo arbitrárnosť napadnutých rozhodnutí, napadnuté rozhodnutia sú v celosti nepreskúmateľné a v rozpore s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a aj Ústavného súdu Slovenskej republiky.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu však nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podľa § 167 ods. 2 O.s.p. ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p. (§ 167 ods. 2, § 211 O.s.p.). Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní.

Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí dostatočne vysvetlil, prečo rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil a zároveň uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán

k danej veci a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad, a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho uznesenia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolatelia sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňujú, nemôže viesť k záveru o nepreskúmateľnosti, zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu.

Dovolací súd dospel k záveru, že odôvodnenie dovolaním napadnutého uznesenia dalo postačujúcu odpoveď na relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo žalobcovia boli zaviazaní na náhradu trov konania a z ktorých konkrétnych okolností súd pri tejto úvahe vychádzal.

V súvislosti s námietkou žalobcov týkajúcej sa nedostatočného zistenia skutkového stavu (najmä pokiaľ ide o majetkové a sociálne pomery žalobcov) je súdna prax jednotná v názore, že tento prípadný nedostatok by mohol viesť k nesprávnym alebo neúplným skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nezaložil by však tzv. zmätočnosť konania, teda ani vadu v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. (viď R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000).

Z obsahu dovolania žalobcov možno vyvodiť aj nespokojnosť s právnym posúdením veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkov konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne

posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (viď § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov (v danom prípade prípadná nesprávna aplikácia § 142 ods. 1 v spojení s § 150 ods. 1 O.s.p. odvolacím súdom) nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. (viď R 54/2012 a tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky napr. vo veciach sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011 a 7 Cdo 49/2012).

Iná procesná vada konania (vada, ktorá nie je uvedená v ustanovení § 237 O.s.p.), ktorá by mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p., nezakladá zmatečnosť rozhodnutia majúcu za následok prípustnosť dovolania, a je preto významná len v prípade, že dovolanie je v danej právnej veci prípustné; o tento prípad ale v prejednávanej veci nejde.

Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania žalobcov nemožno vyvodiť z ustanovení § 237 a § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky toto dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

Žalobcovia neboli v dovolacom konaní úspešní. Právo na náhradu trov konania vzniklo žalovanej (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.); dovolací súd jej nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 25. februára 2015

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.

predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová